

Korte Mededeling

Tychius aureolus, een nieuwe snuitkever voor de Nederlandse lijst (Coleoptera: Curculionidae)

Het snuitkevergenus *Tychius* omvat in Nederland dertien soorten (Heijerman 2010). Aan deze lijst kan nu een soort worden toegevoegd waarmee het totaal op veertien komt. Eind 2012 ontving ik van S. Reimann (Duitsland) twee exemplaren van een snuitkeversoort ter controle, die door hem gedetermineerd waren als *Tychius aureolus* Kiesenwetter, 1852. De determinatie bleek correct. Op 21 mei 2012 waren vijf exemplaren van deze soort door hem verzameld in de Millingerwaard bij Kekerdom (Gelderland). De soort was nog niet eerder gemeld uit Nederland.

In juni 2013 heb ik zelf het gebied bezocht om gericht te zoeken naar de soort, maar deze werd toen niet aangetroffen. In 2020 en 2021 werden nieuwe pogingen ondernomen en nu met succes. Op 21 juli 2020 werd een enkel vrouwtje verzameld en op 12 juli 2021 werden tien exemplaren gesleept, waarvan zes mannetjes en vier vrouwtjes. De soort is afgebeeld in figuur 1-3.

Tychius aureolus komt in heel Europa voor met uitzondering van het noorden (zoals Noorwegen, Zweden, Finland) en komt daarnaast ook voor in Noord-Afrika en Azië (Alonso-Zarazaga et al. 2017). De soort wordt weliswaar opgegeven voor Groot-Brittannië, maar ze staat niet op de lijst van Duff (2018) en dus ook niet in de sleutels van Morris (2012) en Duff (2016). Vermoedelijk berust de vermelding voor Groot-Brittannië op een vergissing.

Tychius-soorten kunnen op naam gebracht worden met de sleutel van Lohse (1983), Dieckmann (1988) of Rheinheimer & Hassler (2010). De nominaatvorm van *T. aureolus* heeft op de elytra een witte langwerpige band, die van de schouders naar achteren verloopt. Deze band ontbreekt in de var. *femoralis* Brisout de Barneville, 1863. Vooral in Midden-Europa is deze variëteit de dominante verschijningsvorm en de nominaatvorm komt meer in Zuid-Europa voor. Overigens komen ook overgangen tussen beide vormen voor (Dieckmann 1988, Lohse 1983).

Tychius aureolus kan verward worden met *T. junceus* (Reich, 1797), die in ons land tamelijk algemeen is. Voor een zekere determinatie is het handig om een mannetje te bekijken: op de voorfemur bevindt zich een franje van langere en afstaande schubben (figuur 3). Ook zijn er verschillen tussen beide soorten in de vorm van de aedeagus (voor afbeeldingen zie Lohse 1983 of Dieckmann 1988).

Tychius aureolus leeft oligofaag op

sikkelklaver *Medicago falcata* en luzerne *M. sativa* (Böhme 2001, 2005, Lohse 1983, Scherf 1964). Volgens Delbol (2013) leeft de nominaatvorm op honingklaver *Melilotus* en rupsklaver *Medicago*, en voor de var. *femoralis* noemt hij rode klaver *Trifolium pratense*. De soort is warmteminnend en komt voor op grazige ruderaal plaatsen. In de Millingerwaard zijn de exem-

plaren gesleept uit bloemrijke vegetaties en het is dus onbekend van welke plantensoorten precies. Overigens komen al de genoemde planten voor in het gebied.

Scherf (1964) beschrijft de ontwikkeling van de soort op sikkelklaver en luzerne. De eitjes worden gelegd in de onrijpe vrucht (juni) en de eilegperiode duurt 8-12 dagen. De larve leeft van het zaad in de vrucht, en de ontwikkelingsduur is 13-16 dagen. De pop bevindt zich in een aarden omhulsel in de grond en de popduur bedraagt 17-22 dagen. Er is één generatie per jaar.

1. *Tychius aureolus*, mannetje, dorsaal aanzicht. Lengte 2,5 mm. Millingerwaard, Kekerdom (Gelderland), 12.vii.2021. Foto: Theodoor Heijerman

1. *Tychius aureolus*, male, dorsal view. Length 2.5 mm. Millingerwaard, Kekerdom (province of Gelderland), 12.vii.2021.

2. *Tychius aureolus*, mannetje, lateraal aanzicht. Zelfde exemplaar als in figuur 1.

Foto: Theodoor Heijerman

2. *Tychius aureolus*, male, lateral view. Same specimen as in figure 1.

3. *Tychius aureolus*, mannetje, frontaal aanzicht. Zelfde exemplaar als in figuur 1.

Foto: Theodoor Heijerman

3. *Tychius aureolus*, male, frontal view. Same specimen as in figure 1

Gegeven het grote verspreidingsgebied van *T. aureolus* en het voorkomen in aangrenzende landen, is het verwonderlijk dat ze nu pas voor Nederland is ontdekt. De soort is gewoon in een heel groot deel van Europa en de voedselplanten komen overal in Nederland voor. Sikkelklaver wordt weliswaar een vrij zeldzame soort genoemd die sinds 1950 acteruit zou gaan, toch geeft de Floron Verspreidingsatlas de soort op van 340 atlasblokken voor de periode 1990-2022 (Floron Verspreidingsatlas Vaatplanten, Verspreidingsatlas.nl/0798).

Vanwege de gelijkennis met *T. junceus* kan het heel goed zijn dat ze al die tijd over het hoofd is gezien. Vanaf nu beter opletten dus.

Literatuur

Alonso-Zarazaga MA, Barrios H, Borovec R, Bouchard P, Caldara R, Colonnelli E, Gültekin L, Hlaváč P, Korotyaev B, Lyal CHC, Machado A, Meregalli M, Pierotti H, Ren L, Sánchez-Ruiz M, Sforzi A, Silfverberg H, Skuhrovec J, Trýzna M, Castro AJVd & Yunakov NN 2017. Cooperative catalogue of palaearctic Coleoptera Curculionoidea.

Monografías electrónicas SEA 8.

Böhme J 2001. Phytophage Käfer und ihre Wirtspflanzen in Mitteleuropa: ein Kompendium. Bioform.

Böhme J 2005. Die Käfer Mitteleuropas, Band K: Katalog (Faunistischer Übersicht). Spektrum Verlag, Delbol.

Dieckmann L 1988. Beiträge zur Insektenfauna der DDR: Coleoptera-Curculionidae (curculioninae: Ellescini, Acalyptini, Tychiini, Anthonomini, Curculionini). Beiträge zur Entomologie 38: 365-468.

Duff AG 2016. Beetles of Britain and Ireland. Volume 4: Cerambycidae to Curculionidae. A.G. Duff.

Duff AG (ed) 2018. Checklist of beetles of the British Isles. Third edition. Pemberley Books.

Heijerman Th 2010. Curculionidae. In: Catalogus van de Nederlandse kevers (Coleoptera) (Vorst O ed). Monografieën van de Nederlandse Entomologische Vereniging 11: 164-182.

Lohse GA 1983. Unterfamilie Curculioninae. In: Die Käfer Mitteleuropas, Band 11, Familienreihe: Rhynchophora (Schluss) (Freude H, Harde KW & Lohse GA eds): 87-110. Goecke & Evers.

Morris MG 1997. True weevils (Part III) (Coleoptera: Curculioninae, Baridinae, Orobittidinae). Handbooks for the Identification of British Insects 5 (17d): 1-136.

Rheinheimer J & Hassler M 2010. Die Rüsselkäfer Baden-Württembergs. Landesanstalt für Umwelt, Messungen und Naturschutz Baden-Württemberg.

Scherf H 1964. Die Entwicklungsstadien der mitteleuropäischer Curculioniden (Morphologie, Bionomie, Oekologie). Abhandlungen der Senckenbergischen Naturforschenden Gesellschaft, 506: 1-335. Verlag Waldemar Kramer.

Summary

Tychius aureolus, a species of weevil new to the Dutch list (Coleoptera: Curculionidae)

In 2012 *Tychius aureolus* was collected in the Millingerwaard, near Keckerdom (province of Gelderland). Later, in 2020 and 2021 the species was found again, in the same area. *Tychius aureolus* was not reported before from the Netherlands. *Tychius aureolus* is common in Central Europe and is an oligophagous species feeding on yellow alfalfa *Medicago falcata* and alfalfa *M. sativa*, but also melilot or sweet clover *Melilotus* and red clover *Trifolium pratense* are mentioned in the literature. It may not have been reported for the Netherlands up till now, due to its similarity to *T. junceus* and may have been overlooked.

Theodoor Heijerman

Wageningen

thedoor.heijerman@weevil.demon.nl